

Sygn. akt III PK 31/16

## POSTANOWIENIE

Dnia 28 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z powództwa E. D.  
przeciwko [...] Liceum Ogólnokształcącemu [...] w L.  
o przywrócenie do pracy,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw  
Publicznych w dniu 28 września 2016 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i  
Ubezpieczeń Społecznych w L.  
z dnia 30 września 2015 r., sygn. akt VII Pa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i  
zasądza od powódki na rzecz pozwanego tytułem zwrotu kosztów  
postępowania kasacyjnego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł.,  
przyznaje od Skarbu Państwa (K. w L.) na rzecz adwokat J. C.  
kwotę 295,20 (dwieście dziewięćdziesiąt pięć złotych i  
dwadzieścia groszy) tytułem pomocy prawnej udzielonej  
powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

### UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w L. z dnia 30 września 2015 r. oddalono  
apelację E. D. od wyroku Sądu Rejonowego w L. z dnia 18 grudnia 2014 r., mocą  
którego oddalono powództwo o przywrócenie do pracy.

Z uzasadnienia Sądu Okręgowego wynika, że powódka była zatrudniona w  
[...] Liceum Ogólnokształcącym [...] w L. na stanowisku nauczyciela języka  
niemieckiego. Stosunek pracy był oparty na podstawie mianowania. W roku

szkolnym 2013/2014 zaistniała konieczność dokonania zmian w planie nauczania z uwagi na zmniejszenie liczby godzin języka niemieckiego.

W dniu 7 maja 2013 r. dyrektor pozwanej jednostki wręczył powódce wypowiedzenie w myśl art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela. E. D. nie odwołała się od oświadczenia woli pracodawcy do Sądu. W momencie wręczenia wypowiedzenia dyrektor miał do dyspozycji 6 godzin języka niemieckiego. W dniu 5 czerwca 2013 r. powódka złożyła wniosek o przeniesienie jej w stan nieczynny z dniem 1 września 2013 r. Wniosek został uwzględniony. Stosunek pracy powódki wygaś z dniem 28 lutego 2014 r.

W świetle ustalonych okoliczności Sąd II instancji zaaprobował stanowisko Sądu Rejonowego, że powództwo nie jest zasadne, a procedura przeniesienia w stan nieczynny przebiegała prawidłowo.

Skargę kasacyjną złożyła powódka, zaskarżając powyższy wyrok w całości. Skargę oparto na podstawie naruszenia prawa materialnego, tj. art. 20 ust. 1 pkt 2 i art. 22 ust. 2 Karty Nauczyciela oraz na podstawie naruszenia przepisów postępowania, mającego istotny wpływ na wynik sprawy – art. 382 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 217 § 1 k.p.c., art. 224 § 1 k.p.c., art. 227 k.p.c. w związku z art. 45 i art. 8 ust. 2 Konstytucji RP oraz art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950 r.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania uzasadniono potrzebą wykładni przepisów, tj. art. 20 ust. 1 pkt 2 i art. 22 ust. 2 Karty Nauczyciela, które to normy wywołują rozbieżności w orzecznictwie w zakresie wyjaśnienia, czy dyrektor szkoły ma obowiązek wezwania nauczyciela i przedstawienia propozycji przejścia na niepełny etat w wymiarze  $\frac{1}{2}$  obowiązkowego wymiaru zajęć, mając wiedzę o posiadaniu odpowiedniej ilości godzin, czy jest to wyłącznie jego uprawnienie; a nadto do jakiego momentu oświadczenie nauczyciela o wyrażeniu zgody na ograniczenie mu wymiaru pracy może zostać złożone w sytuacji, gdy złożył on wniosek o przeniesienie w stan nieczynny, tj. czy do dnia złożenia wniosku o przeniesienie w stan nieczynny, czy do momentu rzeczywistego przeniesienia w stan nieczynny, czy do momentu wygaśnięcia stosunku pracy w związku z upływem stanu nieczynnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie jej do rozpoznania.

Rozważania należy rozpocząć od przypomnienia, że Sąd Najwyższy - jako sąd kasacyjny - nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie. Warunkiem jej merytorycznego rozpoznania jest odpowiedni ładunek interesu publicznego, co oznacza wystąpienie w sprawie przyczyn kwalifikowanych, a opisanych w treści art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c.

Z tego względu wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej (art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c.) ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Kontestowana skarga taki wniosek zawiera i konieczności przyjęcia jej do rozpoznania upatruje w treści art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. Oznacza to, że skarżący formułuje obowiązek wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Źródła rozbieżności w orzecznictwie autor skargi upatruje w treści przepisów Karty Nauczyciela (art. 20 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 22 ust. 2).

Wybór opisanej powyżej przesłanki obliuguje skarżącego do wykazania, że określony przepis prawa budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), albo nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia, która wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z dnia 15 października 2002 r., 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205). W każdym układzie budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi znajdować w sprawie zastosowanie, a jego wykładnia mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia.

Z uzasadnienia skargi kasacyjnej wynika, że skarżący odnosi potrzebę wykładni art. 20 ust. 1 pkt 2 i art. 22 ust. 2 Karty Nauczyciela do pojawiających się w orzecznictwie rozbieżności. Jednocześnie przedstawia judykaty Sądu Najwyższego, które jego zdaniem, takie rozbieżności uwidaczniają. Umyka jednak uwadze skarżącego, iż przywołane stanowiska judykatury nie są adekwatne do

ustalonych w sprawie okoliczności faktycznych, a tym samym siła argumentacji wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest iluzoryczna.

W celach porządkowych zasygnalizować należy, że osią sporu w sprawie nie pozostaje ocena prawidłowości wypowiedzenia stosunku pracy. Jak trafnie ustalił Sąd II instancji, od tej czynności powódka nie odwołała się do Sądu. Nadto oświadczenie woli pracodawcy z dnia 7 maja 2013 r. zostało skonsumowane przez wniosek powódki o przeniesienie w stan nieczynny. W orzecznictwie wyrażany jest jednolicie pogląd, że wypowiedzenie stosunku pracy dokonane przez dyrektora szkoły z przyczyn wskazanych w art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela jest bezskuteczne (traci moc *ex lege*) w przypadku złożenia przez nauczyciela, w terminie do 30 dni od dnia doręczenia mu wypowiedzenia stosunku pracy, pisemnego wniosku o przeniesienie w stan nieczynny (art. 20 ust. 5c zdanie pierwsze Karty Nauczyciela).

Stąd też traci na znaczeniu w sprawie kwestia, czy dyrektor pozwanej jednostki miał obowiązek, przed upływem okresu wypowiedzenia, zaoferować powódce pracę w zmniejszonym do ½ wymiarze obowiązkowych zajęć, tak jak to wywiódł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 lutego 2013 r., I PK 199/12, OSNP 2013 nr 23-24, poz. 276, czy też dana kwestia mieści się w gestii jego fakultatywnej możliwości, co z kolei wynika z wyroków Sądu Najwyższego: z dnia 8 grudnia 2005 r., I PK 94/05, OSNP 2006 nr 21-22, poz. 320; OSP 2007 nr 11, poz. 131, z glosą W. Jędrychowskiej-Jaros; z dnia 14 stycznia 2009 r., III PK 52/08, OSNP 2010 nr 13-14, poz. 164; z dnia 3 lutego 2014 r., I PK 169/13, LEX nr 1460976.

Z powyższym zapatrywaniem koreluje okoliczność ustalona w sprawie – a pominięta we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania – odnośnie braku godzin nauczania języka niemieckiego w wymiarze ½ etatu (9 godzin), które to zajęcia mogłaby prowadzić powódka. Z ustaleń w sprawie wynika, że do sierpnia 2013 r. ta liczba wynosiła 6 godzin. Z tego względu rozważanie, czy dyrektor miał obowiązek (czy też nie) zaoferowania pracy w zmniejszonym wymiarze czasu pracy ma walor czysto hipotetyczny. Jednak na tej kanwie (art. 20 ust. 2 pkt 2 Karty Nauczyciela) trzeba zwrócić uwagę na jeszcze jedną różnicę. Otóż przeniesienie nauczyciela w stan nieczynny następuje na jego wniosek, zaś ograniczenie zatrudnienia wymaga zgody nauczyciela. Wprawdzie zarówno wniosek, jak i zgoda nauczyciela są

warunkami skuteczności czynności zmieniających jego status pracowniczy, ale pierwsza z nich musi poprzedzać dokonanie przez dyrektora szkoły takiej zmiany; druga, co do zasady, jest reakcją na podjętą już przez organ prowadzący szkołę decyzję dokonania zmiany (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2011 r., I PK 28/11, LEX nr 1212844).

Ponadto art. 22 Karty Nauczyciela nie konstruuje wprost żadnego obowiązku dyrektora szkoły. Przepis ten adresowany jest bowiem do innego podmiotu - organu prowadzącego szkołę. Co jednak istotniejsze, nie nakłada on również na organ prowadzący szkołę żadnego obowiązku, przyznając mu wyłącznie kompetencję do sformułowania obowiązku nauczyciela mianowanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2014 r., II PK 216/13, LEX nr 1475165).

Zasygnalizowane dotychczas uwagi niweczą starania skarżącego związane z potrzebą wykładni art. 20 ust. 1 pkt 2 i art. 22 ust. 2 Karty Nauczyciela w kontekście obowiązków dyrektora szkoły. Także uzasadnienie wniosku (skarżąca nie akceptuje linii orzeczniczej wyrażonej w wyrokach z dnia 8 grudnia 2005 r., I PK 94/05, z dnia 14 stycznia 2009 r., II PK 52/08 i z dnia 3 lutego 2014 r., I PK 169/13) nie zawiera dodatkowych jurydycznych komponentów obligujących do przyjęcia skargi do rozpoznania, zwłaszcza gdy sygnalizowana wątpliwość nie będzie miała znaczenia dla wyniku sporu.

W tej sytuacji należy odnieść się do drugiej kwestii wymienionej we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania. W tej części skarżący rozważa do jakiego momentu może być złożone oświadczenie nauczyciela o wyrażeniu zgody na ograniczenie wymiaru czasu pracy. Autor skargi ruminuje, czy jest to czas do momentu złożenia wniosku o przeniesienie w stan nieczynny, czy też do momentu faktycznego przeniesienia w stan nieczynny, czy też do wygaśnięcia stosunku pracy w związku z upływem stanu nieczynnego. Przedmiotowa argumentacja nie jest kompatybilna z istotą uregulowania przeniesienia w stan nieczynny. Jak już wyżej wspomniano przeniesienie w stan nieczynny wymaga wniosku nauczyciela. Jest to zatem jego świadoma decyzja. W okolicznościach sprawy fakt zmniejszania się godzin nauczania z języka niemieckiego był znany w szkole i dyskutowany przez zainteresowanych nauczycieli. Złożenie wniosku obliguje dyrektora do jego uwzględnienia, skoro stanowi on alternatywę do rozwiązania stosunku pracy z

przyczyn wymienionych w art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela. Powódka złożyła taki wniosek w dniu 5 czerwca 2013 r. i wniosła o przeniesienie jej w stan nieczynny z dniem 1 września 2013 r. Od momentu złożenia stosownego wniosku traci na znaczeniu zagadnienie ograniczenia wymiaru czasu pracy, bowiem jak wynika z art. 20 ust. 7 Karty Nauczyciela, dyrektor szkoły ma obowiązek przywrócenia do pracy w pierwszej kolejności nauczyciela pozostającego w stanie nieczynnym w razie powstania możliwości podjęcia przez nauczyciela pracy w pełnym wymiarze zajęć na czas nieokreślony lub na okres, na który została zawarta umowa, w tej samej szkole, na tym samym lub innym stanowisku, pod warunkiem posiadania przez nauczyciela wymaganych kwalifikacji. Odmowa podjęcia pracy przez nauczyciela powoduje wygaśnięcie stosunku pracy z dniem odmowy.

Stąd też kontestowane przez skarżącego zagadnienie (określane jako luka w prawie) nie ma znaczenia przy rozstrzyganiu przedmiotowego sporu, co też nie pozwala na przyjęcie skargi do rozpoznania.

Z tych względów orzeczono w myśl art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej w postępowaniu kasacyjnym z urzędu orzeczono na podstawie art. 22<sup>3</sup> ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w związku z § 9 ust. 1 pkt 1 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).